

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Fui in spiritu Dominica die. Sectio. XXII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

Fui in spiritu Dominica die.

SECTIO. XXII.

FUI in spiritu Ioannes, hoc est, altissimam quandam passus est ecstasim, non quod animus à corpore re ipsa discesserit, id quod phrasis Græca clarum sonat ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν ἐν πνεύματι, factus sum in spiritu. Primum advertendum est, diem Dominicam triplici nomine dictam fuisse, videlicet *xxv. i. xxii.*, id est Dominicam, quo nomine vitur hoc loco Ioannes, diē panis, & diem lucis: cuius triplicis appellationis rationem affert D. Chrylostom. homil. 5. de resurrectione ad finem tomitertij. *Dominicus*, inquit, dies dicitur, hoc est, dies regalis, in quo imperator ascendit ab inferis, de quo illud intelligitur Psalm. 117. *Hæc Dies quam fecit Dominus. Dies panis*, quia in eo novimus panem resurrectionis celestis. *De nocte dies lucis*, in quo fugerunt mentis tenebræ; iuxta illud *Esaiæ* cap. 9. *Populus qui erat in tenebris, vidit lucem magnam: habitantibus in regione umbrae mortis, lux orta est eis.*

Secundò. Observanda est ex hoc loco dici Dominicæ antiquitas, cuius etiam meminit. D. Ignatius epistola ad Magnesianos, ubi eam reginam, & principem omnium dierum appellat, Origenes contra Celsum, Tertullianus lib. de corona militis, & in 2. lib. ad Ulpianum, & Apologético cap. 16. Gaudentius in sermonibus, D. Hieron. adversus Vigilantiū. Iustin. in questionibus à Christianis positis. q. 115. D. Basil. lib. de Spiritu sancto cap. 27. & D. Aug. epist. 119. ad Iannarium cap. 15.

Tertiò. Plurimæ sunt dici Dominicæ prærogativæ, de quibus agunt Origenes, homilia 7. super Exodum, D. Athanasius super illud, *omnia mihi tradita sunt à Patre meo*, D. Hilarius in præmio super Psalmos, D. Basil. homilia 2. in Hexameron ad finem. D. Hieronymus in cap. 4. epist. ad Galat. D. Augustinus sermone 251. de tempore. D. Leo epist. 81. ad Dioscorum Episcopum Alexandrinum cap. 1. & Sexta Synodus tomo 2. Conciliorū Canone 8. est de ea etiam Canō vigesimus magni Concilij Nicæni. Desumuntur verò prærogativæ ex rebus memorabilibus quæ eo die euenerunt, aut etiā adhuc euenturæ sunt. Primum enim, mundus in die Dominica sumpsit exordiū, ut testatur D. Leo loco citato, & D. Basil. homilia 2. in Hexameron, super illud *Genes. 1. Factum est vespere, & mane dies unus.* Fuisse autem eum diē quo lux creata est diē solis, postea Dominicum appellatum, perspicuum est ex eo, quod septimus, ab eo dies quo Deus, requieuisse dicitur fuit dies Sabbathi, ut ex *Exod. 20. & 31.* facile concluditur, ubi iubentur Hebræi diem Sabbathi obseruare, quod eo die Deus ab opere creationis requieuisset. Secundò. Eodem die Hebræi liccis pedibus mare rubrum transierunt. Ita Synodus Cæsariensis apud Bedam in Epistola de celebratione Paschæ. Tertiò. Die Dominica primū Māna pluit in deserto. *Exod. 16.* quemadmodum docet Origenes, & D. August. locis citatis. Id quod probat Origenes ex 16. cap. *Exod.* Vbi dicitur, sex diebus cōtinuis collectum esse Manna, septima autem diē, quæ est Sabbathi cessatum fuisse. *Quare*, inquit, *si die Dominica pluit Manna de celo, & in Sabbatho non pluit, intelligant Iudæi iam tunc prælatam fuisse Dominicam nostram Iudaico Sabbatho, & indicatum quod in Sabbatho ipsorum gratia à Deo adeos de celo descenderit.* Quarto. Initio dici Dominicæ creditur Christus Dominus fuisse natus, ut habet sexta Synodus Canone 8. Quinto. Eodem die stella Magis apparuit, quemadmodum docet eadē Synodus. Sexto. Baptizatus est Christus in Iordane, eadē Synodo testante. Septimo. Quinque panibus & duobus piscibus quinque hominum milia satiauit in deserto, ex eiuſdem Synodi auctoritate. Octauo, resurrexit à mortuis ut eodē die, quo creauerat mundum renouaret, quemadmodum expendit D. Athanasius loco citato.

Dies Dominica triplici nomine dicta ex Chryst. Psal. 117. 14.

Esaiæ. 9. 2.

II.
D. Ignat.
Origenes.
Tertull.
Gaudent.
D. Hieron.
Iustin.
D. Basil.
D. August.
Origen.
D. Athan.
D. Hilar.
D. Basil.
D. Hieron.
D. August.
D. Leo.
Sext. Syn.
Conc.
Nicæn.
D. Leo.
D. Basil.
Genes. 1. 5.
Dicitur mi-
nicæ præro-
gatiuæ.
Exod. 20. 31.
Syn. Cæsar.
Manna quo
die primū
pluit in
deserto.
Exod. 16.
D. Aug.
Origenes.
Dies Domi-
nica Sabba-
tho Iudaico
preferenda
quando &
quomodo
ostentum.
Sexta syn.
D. Athan.

VIE. CAS
IN
APOLLONIA
CIVITATE

Ioan. 5. 36.
Septima die
cur ab omni
opere requie-
uerit Deus.

In passione
cur Sol obscu-
ratus.

Zach. 6. 12.

Quo die fu-
tura resurre-
ctio generalis
ex August.
D. Hilarius.

Non aliam, inquit, creaturam superaddit, sed veterem renouauit, & quam incepit facere, consummauit, iuxta illud Ioann. 5. Opera quae dedit mihi Pater, ut perficiam ea: Qui enim ab omnibus requisierit, significat quadam sine & consummatione indigere, ideoque cum creaturam intra sex dies conditam interpolasset, diem illam, huic instaurationi consecratam voluit, quam spiritus per Regium vatem pronunciat. Hac est dies quae fecit Dominus: Solis enim instar Deus exoritur illustrans vniuersumque animum: quocirca in saluifera passione non apparuit Sol, indicans finem prioris creaturae adesse, & principium alterius superuenire, quae diluculum suum in saluatore consecuta est. Unde Zacharia 6. dicitur, Ecce vir Oriens nomen eius. Nonò. Octauo die post resurrectionem, hoc est Dominico, ianuis clausis ingressus est ad discipulos Dominus, eisque potestatem remittendi peccata concessit. Decimò. Mandauit Apostolis, ut Euangelium toto orbe praedicarent, &

IN NOMINE PATRIS ET FILII ET SPIRITVS, SANCTI sacramentum baptismi conferrent. Undecimò. Spiritus sanctus super discipulos descendit in die Pentecostes. Duodecimò. Dominica die futura creditur generalis hominum resurrectio, ut ait D. Augustinus sermone 291. de tempore, & D. Hilarius proemio in Psalmos, vbi inquit, propter Psalmum octauum inscriptionem habere, Pro torcularibus, vasculis videlicet in nouos fructus preparatis, & ad feruentis mustiliquorem continendum innotatis, per quae vascula corpora nostra intelliguntur per resurrectionem ad gloriam recipiendam reformata. Decimotertio & postremo Die Dominica habuit Ioannes admirandas eas visiones, quae hoc opere continentur. Legendae est epistola Bedae de celebratione Pascha, seu de aequinoctio verno, vbi de creta quadam Synodi Caesariensis in Palestina, & sex sanctificationes Diei dominicae memorantur.

III
D. August.
Syn. Agath.
Conc. Matif.
Sexta Syno.
Iust. Philos.

Quarto, de huius diei cultu agit D. Augustinus sermone citato, vbi eiusmodi obseruationem docet fuisse ab Apostolis institutam eoque die missam esse audiendam. Idemque docet Synodus Agathensis Canone 47. Consilium Matifconense 2. & sexta Synodus Canone 8. Imo eius celebritate Apostolos à Christo accepisse, scribit Iustinus Philosophus & martyr in 2. Apologia pro Christianis

Audiui post me Vocem magnam tanquam tubae.

SECTIO XXIII.

AGGREDITUR iam Ioannes ipsam visionem, sicut autem in spiritu fuit, ut ante diximus, ita spiritualiter quoque hanc vocem audiuit, non quod vox aliqua corporalis eius auribus insonuerit: Itaque ait magnam se vocem quasi tubae à tergo audiuisse: quo autem mysterio id factum sit, patebit ex sequentibus.

Rupertus.
Cur post se
Et non ante
vocem audi-
uerit Ioan.
Rich. de San-
cto Viti.

Primum, illud mysterio non vacat, quod non ante, sed post se, vocem audierit. Rupertus eam affert rationem. Post Ioannem, inquit, erat totus mundus, & quicquid corporeis oculis cernitur, imò & tota praesentis Ecclesiae status, retrò hac erant, quia ipse ad anteriora extendebatur, cum ad caelestia sursum raperetur. Igitur post se, vocem audiuit, quia quodammodo reuocatur ad res Ecclesiae componendas. Eandem rationem paulo aliter, sed luculentius proponit Richardus de sancto Vitiore:

Non semper
contempla-
tioni, inter-
dum p. exci-
torum saluti
vacandum.

In exilium, inquit, relegatus Ioannes à strepitu mundi remotus, & quieti deditus, omnem pastoralem sollicitudinem, cunctaque visibilia post se longè reliquerat, solisque supernis & inuisibilibus intendebat, quare dum ad subditorum eruditionem reducitur, & de his quae scribenda erant, per sensibilibus similitudines edoceat, quasi de anterioribus ad posteriora reuocatur. Itaque à contemplatione ad actionem reducitur Ioannes ut eo exemplo discamus, non semper contemplationi vacandum, sed actioni interdum, & saluti